№ 201
კვირა, 19 სექტემბერი, 1899 წ.

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ ᲦᲘᲠᲓ:

თვე	მან. კ.	თვე	მან. კ.
12	10—	6	6 —
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8 —	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

„ᲘᲕᲔᲠᲘᲘᲡ“ ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ № 227

1877—1899

ᲘᲕᲔᲠᲘᲐ

№ 201
კვირა, 19 სექტემბერი, 1899 წ.

რედაქცია:
ნიკოლოზის ქუჩა, 21.
ტფილისი.
ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲒᲐᲠᲔᲒᲚᲐᲓ
და განცხადებათა დასაბეჭდად
უნდა მიმართონ რედაქციას და წერა-კითხვ. გამავრც. საზოგადოების კანცელარიას
ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტროქონი პირველ, გვერდზედ 16 კაპ., მეოთხეზედ—8 კაპ.

„ᲘᲕᲔᲠᲘᲘᲡ“ ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ № 227

ქ. ქუთაისში
ექიმი გაბრ. იოს.
ᲒᲝᲚᲘᲔᲚᲝᲕᲘ
იღებს ავადმყოფებს დილ. 9—12 ს., საღამ. 5—7 საათ.
ტფილისის ქუჩა, ლევან ქურთოშვილის სახლი, № 20.
(40—140—9)

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲙᲔᲠᲫᲝ ᲡᲐᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝ
მეურნალის
მიხეილ გედევანიშვილისა
ავადმყოფებს იღებენ ყოველდღე
გგრარ დღეების გარდ
ᲓᲘᲚᲘᲗ:
3. Ი. ᲯᲘᲜᲯᲘᲜᲐᲫᲔ.—გინდის სნეულებანი. 8—10 საათ.
3. 3. ᲛᲐᲚᲐᲚᲐᲨᲕᲘᲚᲘ—შინაგანი —9—10 საათ.
Დ. Კ. ᲔᲠᲘᲜᲗᲐᲕᲘ—სადოსტაქრო (საქირურგიო). 10—12 საათ.
ნ. Ტ. ᲨᲣᲚᲘᲜᲘ—ყურისა, ყელისა და ცხვირისა—10½—12 საათ. (ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და პარასკევობით).
Ა. ნ. ᲨᲐᲢᲘᲚᲝᲕᲘ—თვალისა 12—1 საათ.
ᲘᲐᲖ. Ძ. ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲘ—შინაგანი (სამშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით)—12—1 საათ.
ნ. Ზ. ᲨᲣᲛᲘᲥᲝᲕᲘ.—ბავშვებისა (ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და პარასკევობით)—12—1 საათ.
Ი. Დ. ᲒᲔᲓᲔᲕᲐᲜᲘᲨᲕᲘᲚᲘ—სიფილისისა, კანისა და სიშარდისა—1—2 საათ.
3. Ა. ᲖᲔᲓᲔᲕᲐᲜᲘᲨᲕᲘᲚᲘ—ნერვებისა და წამლობა ელექტრონით—1—2 საათ.
Კ. Ი. ᲖᲔᲚᲘᲜᲨᲕᲘᲚᲘ—ყურისა, ყელისა და ცხვირისა—2—3 საათ. (სამშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით).
3. 3. ᲛᲐᲮᲕᲘᲚᲐᲫᲔ—ბავშვებისა ად ეკუთვნილის ატრა—2—3 საათ.
ᲡᲐᲦᲐᲛᲝᲗᲘ:
Დ. Ა. ᲒᲔᲓᲔᲕᲐᲜᲘᲨᲕᲘᲚᲘ—შინაგანი და ბავშვებისა—5—6 საათ.
Ი. ნ. ᲗᲣᲗᲐᲜᲨᲕᲘᲚᲘ—ფეხთა სნეულებანი—5—6 საათ.
ს. Ი. ᲕᲐᲬᲐᲫᲔ.—შინაგანი და მასაჟი—6—7 საათ.
სამკურნალოს აქვს საწოლი ოთახები და კაბინეტი ბაქტერიოლოგიურ და მიკროსკოპიულ გამოკვლევათათვის.
ფასი რჩევა დარიგებისა 50 კაპ., დანარჩენი - მორიგებით.
ᲥᲣᲩᲐ, ნიკოლოზოზის ქუჩა, სახლი სანგინაშვილისა, № 21 (ჯანანდოვის ძეგლის პირდაპირ).
დირეკტორი სამკურნალოსი 3. Ა. ᲒᲔᲓᲔᲕᲐᲜᲘᲨᲕᲘᲚᲘ

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲙᲔᲠᲫᲝ ᲡᲐᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝ
ᲔᲥᲘᲛᲘᲡ ᲜᲐᲕᲐᲡᲐᲠᲓᲘᲐᲜᲘᲡᲐ
(კუკიაში, ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ)
ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.
ᲓᲘᲚᲘᲗ:
Ბ. Ა. ᲜᲐᲕᲐᲡᲐᲠᲓᲘᲐᲜᲘ, 11—12 საათ. სადოსტაქრო, ვენერიული (სიფილისი) და საშარდეს ავადმყოფობანი.
Ძ. 3. ᲩᲘᲫᲘᲨᲕᲘᲚᲘ. 9—10 საათ. სნეულებანი: თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.
Ზ. Ი. ᲑᲐᲑᲐᲜᲐᲡᲘᲐᲜᲪᲘ—დილის 11—12 ს. ქალთა სენთ ავადმყოფებს.
Ი. Ფ. ᲞᲠᲝᲢᲝᲡᲝᲕᲘᲩᲘ. 12—1 ს. ყურისა, ყელისა, ცხვირისა და გულის ავადმყოფობისა.
Ა. Ჯ. ᲙᲐᲠᲐᲙᲐᲞᲔᲢᲘᲐᲜᲪᲘ 1—1½ საათ. შინაგანი და ბავშვებისა.
Ა. 3. ᲒᲣᲠᲐᲛ. 1½—2 ს. შინაგანი და საშარდეს ავადმყოფობის.
ᲡᲐᲦᲐᲛᲝᲗᲘ:
Ი. Ფ. ᲞᲠᲝᲢᲝᲡᲝᲕᲘᲩᲘ. 5—6 საათ.
Ა. ნ. ᲨᲐᲕᲐᲙᲘᲫᲘᲫᲘ. 6—7 საათ.
ნერვებისა (ელექტროტერაპიისა) ვენერიულისა და კანის ავადმყოფობისა.
Ბ. Ა. ᲜᲐᲕᲐᲡᲐᲠᲓᲘᲐᲜᲘ. 7—7½ საათ.
Ტ. Ი. ᲩᲣᲓᲔᲜᲙᲝ.—სამკურნალოში გამოიკვლევს ქიმიურად, მიკროსკოპიულად და ბაქტეროლოგიურად შარდს, ნახველს, სისხლს, რძეს ᲩᲡᲒ. რჩევა-დარიგებისა და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შაური; ღარიბთათვის უფასოდ; ფასი კონსილიუმისა და ოპერაციებისათვის—მორიგებით.
Ო. Ტ. ᲐᲠᲒᲐᲜᲘᲢᲐᲫᲔ—გაუკეთებს სახლში მსურველთ „მასსაჟს“, აუცრის

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲙᲔᲠᲫᲝ ᲡᲐᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝ
მეურნალის
ᲕᲚᲐᲓᲘᲛᲔᲠ ᲛᲐᲮᲕᲘᲚᲐᲫᲔ
(ᲰᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘᲡ (მადრის) ქუჩა, სახლი № 11).
სწავლობს შინაგან სნეულებანით შეუბრობლთა და ბავშვებს ყოველ დღე 12-დგან ნაშუადღეგის 1 საათამდე.
(6—163—2)

ქ. ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡᲨᲘ
ᲔᲥᲘᲛᲘ ᲜᲘᲙᲝ ᲗᲝᲛᲐᲡ ᲛᲔ
ᲔᲠᲘᲡᲗᲐᲕᲘ
სწავლობს შინაგანის ᲩᲡ ნერვებით აავადმყოფებს ყოველ დღე, დილის 11-დგან 12½ საათამდე, საღამოს 7-დგან 8 საათამდე. მადრის ქუჩა, მამულოვის სახლი. (10—145—5)

ᲜᲔᲛᲔᲜᲪᲔᲒᲘᲡ ᲒᲐᲚᲝᲒᲘ
კვირას, 19 სექტემბერს,
სცენის მოყვარეთა მიერ წარმოდგენილი იქნება:
I
ᲐᲠᲙᲐᲓᲘᲐᲡ ᲡᲐᲓᲘᲚᲘ
სცენები ჩვენის ვაჭრების ცხოვრებიდან.
II
ᲐᲓᲕᲝᲙᲐᲢᲗᲐᲜ
ვოდევილი 1 მოქ. ვ. გუნიასი.
III
ᲓᲘᲕᲔᲠᲢᲘᲡᲛᲔᲜᲢᲘ
წაიკითხავენ ლექსებს და იმღერენენ დუეტებს.
დასასრულ **ᲚᲔᲥᲣᲠᲘ**
ადგილების ფასი 20 კაპეიკიდგან ვიდრე 1 მან. 50 კაპ.
დასაწყისი 8½ საათზედ.
გამგე საფაროვი.

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲮᲔᲚᲝᲜᲗᲐ ᲐᲛᲮᲐᲜᲒᲐ
„ᲨᲠᲝᲛᲐ“
მადათოვის კუნძულზედ, მუხრანბატონის შენობაში. სახელოსნოს აქვს დამზადებული სახლის სხვა დასხვა მოწობილებანი და ავეჯეულობა სახელოსნო ზომიერ ფასად კისრულობს სხვა-და-სხვა ავეჯის და კარ-ფანჯრების გაკეთებას.
(6—144—4)

კვირას, 26 სექტემბერს, საღამოს 7 საათზე საათვად ახნაურო ბანკის დარბაზში დანიშნულია
ᲡᲐᲒᲐᲜᲒᲔᲑᲝ
ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝ ᲞᲠᲔᲒᲐ
ქართველთა საღებ-მიცემო ამხანაგ.
„ᲨᲣᲐᲛᲐᲕᲚᲘᲡᲐ“.
განსახილველია დროებითი გამგეობის მოხსენება ამხანაგობის საქმეების მდგომარეობის შესახებ.
ამხანაგობის წევრთ ცალკ-ცალკე ბარათები არ გაეგზავნებთ.

ᲤᲔᲚᲔᲢᲝᲜᲘ

ᲕᲔᲠ ᲕᲘᲜᲓᲠᲝᲑᲘ

ვერ ვინდრობი, ვერც დავინდრობ,
ენა მლიქნის არ-რა მჯერა:
ყველას ფეხ-ქვეშ გიგებავ,
თუ-კი ვინმეს ჩაემტერა.
ერთგულობა, ერთ-სულობა
იმას მუდამ პირზედ აკრავს,
მაგრამ, თუ ხელთ ვინმე იგდო,
სასტიკს ბრუყალებს განზედ გაჰკრავს.
ან სულ მოჰკლავს ან ცოცხალ-
მკვდარს
სისხლსა სწოვს და ვერა სძღება,
და მწარედ რომ სჩხვლეტს და სწი
კიდევ ძმობას ეფიცება. | წკნის,
ზოგსა სჯერა, მაგრამ მე-კი
ვერ ვირწმუნებ ამნაირს ფიცს:
ორ-პირობით ერთ სულობა
თვალს აუხვევს მხოლოდ უვიცს...

განდეგილი

ᲐᲜᲗᲝᲚᲝᲯᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲬᲣᲜᲔᲑᲣᲚᲘᲜᲘ, ᲐᲜᲣ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐᲨᲘ ᲒᲐᲛᲝᲣᲚᲔᲑᲐᲜᲘ ᲬᲘᲜᲘ ᲬᲘᲕᲠᲘ

დასასრული *)

ამ ორ-ნაირ ბუნებრივად და ხელოვნურად შექმნილ უკარგის კაცებს უნდა შევუერთოდ ის ადამიანებიც, რომლებიც უკვე გადაგვარების გზაზედ არიან დამდგარნი, მაგალითად: ლოთებისა (ალკოჰოლიკების), ქლექიანებისა და სხვათა შთამომავლობა. ამათი რიცხვი თან-და-თან უფრო ჰმატულობს თანამედროვე გარემოების საშუალებით; ალკოჰოლიკების რიცხვი საფრანგეთში სტატისტიკურ გამოკვლევით 1850 წ. ითვლებოდა—350,000, 1870 წ. —364,000, 1881 წ.—372,000; 1891—430,000, რომელთაგანაც მარტო პარიზში 31,060 კაცი ირიცხებოდა. დიდად საშიშარი და სამწუხაროა მოვლენაა ეს და, მართლაც, ყოველს საზოგადო მოღვაწეს აფიქრებს მისი გავრცელება, მაგრამ, ჩვენდა სამწუხაროდ, ეს მოვლენა აუცილებელი შედეგია თანამედროვე ცხოვრების. ერთად-ერთი სანუკვარი, ათასნაირ გულ-დამწველ დარღის გასართობი ადგილი თანამედროვე, სულით ავადმყოფ-შეიწროებულ ადამიანისათვის დღენინა, ლუდხანა: სარწმენოება, რომელიც ძველად ანუგეშებდა და ყოველ-ნაირ გაჭირვება-ტანჯვის ატანას უადვილებდა, ეხლა დაეკარგა. დარჩენია მხოლოდ ერთად-ერთი ნუგეში, გაჭირვების დროის თავ შესაფარი—ღუქანი და ისიც თუ წავართვით, სად წავიდეს დარდების გასაქარვებლად?

ყველაზედ უფრო საშიში და სამწუხარო ის არის, რომ ასეთის ლოთების შთამომავლობა აგებს პასუხს მამების ცოდვების გამო; შემჩნეულია, რომ ალკოჰოლიკებს უფრო ბევრი შვილები ჰყავთ; ამგვარად მრავლდება ქლექიანთა და ნერვებით ავადმყოფთა რიცხვი, რომელიც ემატება სხვა ბუნებით და ხელოვნურად შექმნილ უვარგის ადამიანთა ბრბოს. ეს სიმრავლითა და ყოველის ნიჭის არარაობით საშიშარი ძალა საზარელს მომავალს უქადის თანამედროვე ცივილიზაციას: ასეთის კაცების რაზმი ყოველგვარ აჯანყება-ამბოხებრ საოვის მზად არის, რადგანაც ამითი ისინი არას დაჰკარგავენ და შეძენთ-კი იქნება რამე შეიძინონ. ყოველის თანამედროვე წეს-წყობილების დასანგრევ, ასოხრებელ მოძრაობაში დიდის სიამოვნებით მიიღებენ მონაწილეობას ისინი ადამიანები და ეს გარემოება ადვილად ასახსნელიც არის. ისინი ზიზღითა და უკმაყოფილებით არიან აღსავსენი იმ ცხოვრების წინააღმდეგ, რომელიც მათ არავითარს გზას და სახსარს არ აძლევს ამ ქვეყნად.

ევროპაზედ უფრო ადრე ამერიკას მოეკლის საშიში განსაცდელი ამისთანა უვარგის ადამიანთა ბრბოსაგან: მთელის ქვეყნიდგან მოძულებულნი, ყოველის საქმიდგან განდევნილნი მოისწრაფვიან ამ ახალს ქვეყანაზე; ყოველ წლიურად 400,000 კაცი ყვავილს და გამართავს საექიმო გემენსტეკას ექიმების დანიშვნით. მიმსვლელთ 11—1 საათამდე.

დარეკტორი სამკურნალოსი დოქტორი შედიცინისა ნავასარდიანი.

Первая частная лѣчебница *Д-ра Навасардіана.*

Тифлисъ, противъ памятн. Воронцову.
(—1—Წ).

ᲜᲔᲛᲔᲜᲪᲔᲒᲘᲡ ᲒᲐᲚᲝᲒᲘ
კვირას, 19 სექტემბერს,
სცენის მოყვარეთა მიერ წარმოდგენილი იქნება:
I
ᲐᲠᲙᲐᲓᲘᲐᲡ ᲡᲐᲓᲘᲚᲘ
სცენები ჩვენის ვაჭრების ცხოვრებიდან.
II
ᲐᲓᲕᲝᲙᲐᲢᲗᲐᲜ
ვოდევილი 1 მოქ. ვ. გუნიასი.
III
ᲓᲘᲕᲔᲠᲢᲘᲡᲛᲔᲜᲢᲘ
წაიკითხავენ ლექსებს და იმღერენენ დუეტებს.
დასასრულ **ᲚᲔᲥᲣᲠᲘ**
ადგილების ფასი 20 კაპეიკიდგან ვიდრე 1 მან. 50 კაპ.
დასაწყისი 8½ საათზედ.
გამგე საფაროვი.

ᲛᲔᲣᲠᲜᲐᲚᲘ
ᲕᲚᲐᲓᲘᲛᲔᲠ ᲛᲐᲮᲕᲘᲚᲐᲫᲔ
(ᲰᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘᲡ (მადრის) ქუჩა, სახლი № 11).
სწავლობს შინაგან სნეულებანით შეუბრობლთა და ბავშვებს ყოველ დღე 12-დგან ნაშუადღეგის 1 საათამდე.
(6—163—2)

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡᲨᲘ
ᲔᲥᲘᲛᲘ ᲜᲘᲙᲝ ᲗᲝᲛᲐᲡ ᲛᲔ
ᲔᲠᲘᲡᲗᲐᲕᲘ
სწავლობს შინაგანის ᲩᲡ ნერვებით აავადმყოფებს ყოველ დღე, დილის 11-დგან 12½ საათამდე, საღამოს 7-დგან 8 საათამდე. მადრის ქუჩა, მამულოვის სახლი. (10—145—5)

ᲡᲐᲒᲐᲜᲒᲔᲑᲝ
ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝ ᲞᲠᲔᲒᲐ
ქართველთა საღებ-მიცემო ამხანაგ.
„ᲨᲣᲐᲛᲐᲕᲚᲘᲡᲐ“.
განსახილველია დროებითი გამგეობის მოხსენება ამხანაგობის საქმეების მდგომარეობის შესახებ.
ამხანაგობის წევრთ ცალკ-ცალკე ბარათები არ გაეგზავნებთ.

*) იხ. „ᲘᲕᲔᲠᲘᲐ“ № 199.

თვალის ფასი ადამიანისა ეს ერთ-ერთი ... ეს ... ეს ... ეს

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რადგანაც ეს კრება მეორეა, რამდენი წევრიც უნდა დაესწროს, კანონიერად ჩაითვლება. (3—ნ.—1)

მთავრობის განკარგულებანი

—

დამტკიცებულ იქმნა: თელავის ნაწილის ხარვეზ ამგრეგ ინსპექტორის თანამდებობის აღმასრულებელად კოლეგიუსი ასესორი კახიძე ამ თანამდებობაში.

შავი ქვის მრეწველობა

ამ ჟამად ქართველ-მოვაჭრეთა ყურადღებას მივაქცევთ შავის ქვის მრეწველობას ჭიათურაში, რომ ისარგებლონ კარგის დროთი და ხელიდამ არ გაუშვან ერთად-ერთი მოსაგები საქმე, რომლისთანაც სხვა საქმე არ მოიპოვება ჯერ-ჯერობით მთელ საქართველოში.

მთელ კავკასიაში ვაჭრობა-მრეწველობის მხრით პირველი ადგილი ბაქოს ნავთის საქმეს უჭირავს. მეორე საქმე დღეს იმერეთში, სოფელ ჭიათურაშია შავი ქვის (ანუ მარგანეცის) საქმე და იმიზედ ამ ჟამად ბევრს უცხო ტომის კაცს თვალი გაუხელია, რომ დაგპატრონოს.

მიზეზი ამისა არის მომატებული მოთხოვნილება მარგანეცისა (შავი ქვისა) ევროპასა და ამერიკაში. ამ ათიოდე წლის წინად ჭიათურის ქვა საზღვარ-გარეთ და რუსეთში გადიოდა ექვსიდგან შვიდ მილიონ ფუთამდე, შემდეგ თან და თან მისი მოთხოვნილება გადიდდა, ასე რომ შარშან გაიტანეს საზღვარ-გარეთ 15 მილიონამდე და რუსეთში 2 მილიონამდე, ესე იგი სულ 17 მილიონ ფუთამდე.

წელს, როგორც ლაპარაკობენ, სულ 25 მილიონამდეა გაყიდული და ამ რიცხვიდგან სექტემბრის დამდეგამდე გგზავნილია 15 მილიონი, გასაგზავნია კიდევ ამ წელს 10 მილიონი. მომავალ წელს უფრო მეტს მოელიან და შესაძლებელია 30 მილიონამდე ავიდეს.

ამ ჟამად ჭიათურაში გახურებული მუშაობაა. დღეში მადნებიგან ჩამოდის ჭიათურაში 300 ათასი ფუთი ქვა და საწყობებზე ითვლება 10 მილიონამდე. ჭიათურიდგან ფოთში იგზავნება დღეში 80 ათასი ფუთი.

ამისთანა გაცხოველებული ვაჭრობა და მუშაობა დღეგანდლამდე არ ყოფილა მას შემდეგ, რაც ჩვენს ქეყანაში შავი ქვის ვაჭრობა დაიწყო.

ამისა გამო ბევრი არის მოწადინებული თვით ტფილისისა და მათუმის სომეხთაგან და სხვა ტომის მოვაჭრეთაგან, რომ ჭიათურაში ხელი მოჰკიდონ შავი ქვის წარმოებასა და მრეწველობას.

ამისთანა დრო ოშვიათი შემოხვევაა და თუ ქართველი მოვაჭრენი ამას ხელიდგან გაუშვებენ, სანანურად დაურჩებათ, მეტადრე იმიტომ, რომ მოსალოდნელია ამისთანა მოსაგებიანმა საქმემ რამდენსმე წელს გასტანოს.

შავი ქვა მომატებულად ინგლისსა და ამერიკაში იგზავნება. იქ ეხლა დიდი მუშაობაა რკინის ქარხნებში, რომელნიც რკინის გზებისთვის რელსებს ამზადებენ. ეხლა ბევრგან გაჰკეთეთ რკინის გზები ამერიკაში, ჩინეთში, ციმბირში, აფრიკაში და ნაწილ-ნაწილად ყოველ სახელმწიფოში. იმერეთის შავი ქვა გთქმულია მთელს ქეყანაზედ და უიმისოდ ფოლადის გამოყვანა რელსებისთვის შეუძლებელია. აი ეს არის მიზეზი, რომ დიდ-ძალი მოთხოვნილებაა რკინის ქარხნებისთვის.

ამ გარემოებას უნდა მიაქციონ ყურადღება ქართველმა მოვაჭრეებმა და დროზე ისარგებლონ.

დღეს ჭიათურაში ქართველი მომუშავე მრავალია, მაგრამ ისინი სულ ადგილობრივი წვრილი მოვაჭრეები არიან. სამწუხაროდ, მათ შორის პირდაპირ საზღვარ-გარეთ, ან რუსეთში გამგზავნელი სულ არ მოიპოვება. არის ერთი ამხანაგობა, რომელსაც „კავკასიის მარგანეცის ამხანაგობა“ ჰქვიან, მაგრამ ეს სახელია ამხანაგობისა, მისი წევრები ნამდვილი მოიჯარადრენი არიან ინგლისელის მოვაჭრის ფორეუდისა, ისე როგორც სხვა წვრილი გამყიდველები, რომელნიც აძლევენ ქვას სხვა მოზრდილ და გამგზავნელ მოვაჭრეებს, (ავგბერინოს, პანასიეს, ვაგლტფუ-ბლეის და სხვათა).

რაც უნდა იყოს, თუმცა მცირეული მოვაჭრეები არ იპოვებიან ქართველთა შორის, წვრილი მოვაჭრეები მაინც სარგებლობას ხედავენ და კიდეც ნახავენ და შემოსული ფული ადგილობრივ დატრიალდება, გარეთ არ გავა, როგორც სხვა ტომის მოვაჭრენი შვრებიან. ამის გამო კიდევ გავიმეორებთ, რომ სასურველია ქართველ მოვაჭრეებმა, მეტადრე იმერლებმა, ამას კარგად მოსჭიდონ ხელი და არ დაუტოვონ ასპარეზი შემოსულ უცხო ტომის მოვაჭრეებს.

ამისთანა გაცხარებულ დროს სინდიკატების და ამხანაგობათა შედგენის გამოც შეიძლებოდა ლაპარაკი, ჩვენი მოვაჭრე ხალხი რომ მომზადებული იყოს და მიხვდეს იმის მნიშვნელობას. მაგრამ ეს თეორიული ლაპარაკი იქნება: წარსულმა დრომ დაგვანახვა, რომ ჯერ მომზადებული არა ყოფილა ჩვენი ხალხი და დროც ბევრი მოუნდება, ვიდრე ამას შეიგნებს.

დღეს რაც შესაძლებელია, ის უნდა მოხერხდეს. საჭიროა, რომ ჩვენში აღმოჩენილ სიმდიდრეს ჩვენივე ხალხი დაეპატრონოს, თავისის სარგებლობისთვის ამუშაოს და ხელიდგან არ გაუშვას.

Მ.

ახალი ამბავი

*** ტფილისის გუბერნატორი ი. ნ. სვეჩინი დღეს, 19 სექტემბერს, გაემგზავრება მოკლე ხნით ალბულახში.

*** 1901 წელს ასი წელიწადი შესრულდება, რაც საქართველო რუსეთს შეუერთდა. ტფილისში მცხოვრებელი, ცნობილი მექანდაკე ბ-ნი ხოდოროვიჩი ამ დღისათვის ფრიად საყურადღებო ქანდაკებას ამზადებს. ეს ქანდაკება უკვე დაწყებული აქვს და შემთხვევა გვქონდა კიდეც იგი გვენახა. ქანდაკების ზემო თავში გამოყვანილია ორის ქალის სახით რუსეთი და საქართველო. საქართველოს ხელში გადამტვრეული ფარი და დაშნა უჭირავს. იმათ შუა სდგას მარსი, რომლის მკლავზედაც მიყრდნობილია ომითა და ბრძოლით მოღალული საქართველო და ხელი გაუწოდებია რუსეთისათვის. რუსეთსაც ხელი გამოწვდილი აქვს. ამათ ქვეშ გერმანია რუსეთისა და საქართველოსი და რიცხვები აწერია 1801—1901, ძარს ქართლელი გლეხ-კაცობაა დახატული. უკანა მხარეს რუსის ჯარის კაცია გამოყვანილი, რომელსაც ქართველი ქალი ეგებება და აზარფეშით ღვინოს აწვდის. იქვე ბაქიელ თათრების ტიპებია აღნიშნული და ნავთის შადრევანი. ქანდაკების მარჯვენე სოფელია აღნიშნული, გლეხები ყურძენსა ჭკრეფავენ და გოდრებით ურემზედ აწყობენ. ქანდაკების მარცხნივ იმერლები და გურულები არიან გამოყვანილნი, რომელნიც შავ-ქვაზედ მუშაობენ, ზოგი ქვასა სჭრის და ზოგი კიდევ ზიდავს. საერთოდ ქანდაკება ხელოვნურად არის დასურათებული და აზრიანად შედგენილი.

*** 17 სექტემბერს, ნაშუადღევის $2^1/_2$ საათზედ, ყარსის გზაზედ სოღანლუღის მახლობლად, ტფილისიდგან 14 ვერსის მანძილზედ, დიმიტრა ყარსიდგან ტფილისისაკენ მომავალი სამგზავრო მატარებელი, რომელიც შესდგებოდა 16 ვაგონისაგან. მატარებელში იმყოფებოდნენ აფიცრები, ჯარის-კაცები და აგრეთვე მრავალი სხვა მგზავრი, სხვათა შორის, ტფილისის ოლქის სასამართლოს ბრალმდებელი ე. Თ. ნიმანდეტრი და მისი ამხანაგი Თ. Თ. ფონ-კლუგენი.

რამდენიმე ვაგონი მთლად დაილეწა და ნაფოტებად იქცა. დაშავდა 22 კაცი, უმთავრესად მდაბიო ხალხი, მათ შორის 8-მდე ჯარის კაცი, მოკლულ იქმნა 6 კაცი, ორიც დაშავებულთაგან გარდაიცვალა და 7 კაცი-კი ვერ უპოვნიათ, როგორც ჰფიქრობენ, ვაგონის ნამტვრევებში უნდა იყვნენ მოყოლილნი.

ბრალმდებელი და მისი ამხანაგი იქვე შეუდგნენ გამოძიებას და დაიბარეს გამომძიებელი და ექსპერტ-ინჟენერები მატარებლის დამტვრევის მიზეზის გამოსაკვლევად. მატარებლის დამტვრევა, როგორც ჰფიქრობენ, იმის გამოუწვევია, რომ მთავარი ლიანდაგი შეკრული იყო და მატარებელი მაშინისტის მოულოდნელად უნდა წასულიყო მესამე გვერდის ლიანდაგზედ, რომელიც, როგორც აღმოჩნდა, უწესო-რიგოდ იყო. რამდენმამე მატარებელმა, რომლებიც ტფილისიდგან დაიბარეს, რამდენსამე საათის განმავლობაში ჩამოიყვანა ტფილისში დაშავებულნი და შემდეგ დანარჩენი მგზავრებიც. მკვდრები რკინის გზის საავადმყოფოში მოასვენეს. გზის უფროსი ვურცელი არ მისულა უბედურობის შემთხვევის ადგილზედ.

გუშინვე ტფილისიდგან წავიდნენ ტფილისის გუბერნატორი ბ-ნი სვეჩინი და მაზრის უფროსი თ. ლ. ჯანდიერი და არც გზის უფროსი ვურცელი და არც სხვა მოხელენი არავინ მისულან იმ ადგილის დასათვალიერებლად.

*** როგორც „კავკ.“ აუწყებენ, გზათა მინისტრს თავ. ხილკოვს

ებრივს წეს-რიგით პატივისცემას, საერთო საქმეში პატიოსნურ, პირ და პირს მოქმედებას; მეორეს მხრივ, ისეთის ხალხის წარმომადგენელი, რომელიც აგონეს, უხსნის ბრძოს მესაკუთრეთა, მდიდართა წინააღმდეგ აჯანყების სამართლიანობას. ამგვარის კაცის ერთად-ერთი დასამტკიცებელი საბუთი შემდეგი აზრია: „რა ნება აქვს ვინმეს შამპანიის ღვინო დალიოს მაშინ, როდესაც ირგვლივ ათასობით ადამიანები შიმშილ-წყურვილით იხოცებიანო“. ეხლა დავუფიქრდეთ ამ აზრში რომელ კაცს უფრო აირჩევს ის ცოლშვილის პატრონი, რომელსაც ბავშვები შიმშილის გამო უტირიან სახლში? ორ ნაირი შედეგი მოელის თანამედროვე წეს წყობილებას: ან ცეზარისა და ნაპოლეონისთანა კაცები ჩაიგდებენ ხელში ქვეყანას და თავი სებუერად განაგებენ საქმეს და ან მეოცე საუკუნეში სარეპუბლიკო მთავრობას დაიპყრობენ ისეთივე ბარბაროსები, როგორთაც დიდის რომის იმპერია დაჰაქციეს. განსხვავება მხოლოდ ის იქნება, რომ გუნები და ვანდალები შემოესივნენ რომს გარეშე ქვეყნებიდგან და ეხლანდელი ბარბაროსები-კი შინვე იზრდებიან და ემზადებიან ქვეყნის გასაძარცვავად, თანამედროვე წეს-წყობილების გამგეობის და მათისავე დაწესებულებანის უფლების თანახმად. მეო, ამბობს ნიკიერი ისტორიკოსი მაკოლეი: დიდი ხანია იმ აზრს ვადგევარ, რომ სრული დემოკრატიული დაწესებულებანი ხალხს იქამდე მიიყვანს, რომ იგი თვითონ თავისისავე ხელით დაანგრევს, დაანგრევს დიდი ხნის ცივილიზაციისგან შექმნილ ვითარებას და თვით თავისუფლებასაც მოსპობს ამ ქვეყნადაო!

ჩვენდა საბედნიეროდ, ევროპაში კიდევ არ არის ჯერ ასე საშიშად საქმე; ევროპიელი „უვარგისი“ კაცები რიცხვით კიდევ იმდენი არ არის, რომ ჩვენი წეს-წყობილების დანგრევა შეეძლოთ, მაგრამ საშიში ის არის, რომ ასეთი კაცები თან და თან მრავლდებიან და უკავშირდებიან ერთმანეთს რომელიმე ახალ სოციალურ მოძღვრების დროშის ქვეშ. ყოველნაირი საშუალება, რომელსაც ღვიძლის ხმარობენ „უვარგის“-ის კაცების მოსაშორებლად, სრულიად უსარგებლოა და მაზიანებელიც. სახელმწიფოს, ან კერძო კაცების ჯგუფს რომ შეეძლოს კადეც ასეთის კაცების დახმარება, ეს სასურველი არ არის. ამითი უფრო გავამრავლებთ ასეთ კაცთა რიცხვს. თუ მაგისთანა ადამიანები უზრუნველ-ყოვნით, მაშინ ყველა ის, რომელსაც ზარმაცობის გამო მუშობა-მეცადინეობა ეზარება, „უვარგისების“ რიცხვში ჩაეწერება. ამ აზრის სიმართლე მტკიცდება თვით ისტორიითაც: საფრანგეთის პირველ რევოლიუციის შემდეგ დროებით გამეგობამ, კონვენტმა, სამართლიანად სცნო ის აზრი, რომ სახელმწიფო ვალდებულია გაპირვებულ ხალხს დაეხმაროს: სამეცნ-საქმელი უშოვოსოს; ამიტომ დაადგინა 1891—93 წ. დაეარსებინა ისეთი დაწესებულება, რომელსაც საგრად ეწერებოდა გამრჯე კაცისათვის სამუშაოს შოვნა; ამ აზრით დაარსდა საერო სახელოსნოები. 1791 წ. ამ სახელოსნოებში ირიცხებოდა 31,000-მუშა; ეს მუშები მოდიოდნენ ვითომ-და სამუშაოდ დილის 10 საათზედ და ნაშუადღევის 3 საათამდის ლოთობასა და ბანქოს თამაშში ატარებდნენ დროს. ზედამხედველებს არავითარი ღონისძიება არ გაუვიდა იმათ წინააღმდეგ; ასეთივე იყო 1848 წლის სახელოსნოებიც. გასაოცარი ის არის, რომ ისეთის ისტორიული მაგალითების მიუხედავად, ამ საერთო სამუშაო სახლების დაარსების აზრს სოციალურ მოძღვრების წარმომადგენელთა შორის ღიმდისაც მომხრეები ჰყავს.

ინგლისელი ეკონომისტი მალტუსი ამბობს: „უმთავრესი და მუდმივი მიზეზი სიღარიბისა სრულიად არ არის დამოკიდებული ამა თუ იმ სამართველო წეს-რიგისაგან, ან ქონება-სიმდიდრის უთანასწოროდ განაწილებისაგანაო. მდიდრებს არ შეუძლიანთ ღარიბებს სამუშაო, ან საპირო საშელი მისცენ და ღარიბებსაც არა აქვთ უფლება მდიდრებისაგან მოითხოვონ შემწეობა, რადგანაც გამოცდილებით ვიცით, რომ ყოველი ასეთი გულ-კეთილობა, მუქთი წყალობა წარმოუდგენლად ამრავლებს, აზვიადებს ღარიბთა მოთხოვნილებას იმდენად, რომ ვერავითარი საშუალება ვერ დაკმაყოფილებს ასეთ ხელოვნურად ცხოვრების გადავლებაზედ, უფრო სამართლიანია და შესაფერი ცხოვრების კანონებისა, ვიდრე უნაყოფო ბაასი უზრუნველ მდგომარეობის დამყარების შესახებ.

ამ გვარად ვხედავთ, რომ სოციალურ კითხვების გამოსარკვევად ბევრი ცნობილი და ნიჭიერი მეცნიერი ჰზრუნავს დიდი ხანია, მაგრამ დღემდის ვერ-კი ერთ მთვანს ვერაფერი გარდაწყვეტილი, საიმედო საშუალება ვერ გამოუგონია. თანამედროვე სოციალური მოძღვრება-კი გვპირდება გარდაწყვეტას ამ სამძიმო კითხვებისას, რომელებიც დღემდის ვერავის ვერ შეუფნია ჯეროვანად და მომავალშიაც დიდად საეჭვოა, რომ გამოიგონოს ვინმემ სოციალური უთანხმოების მოსპობი საშუალება. სოციალური მოძღვრების მიმდევართა-მომხრენი ეწერება ამ ჟამად ყველა ამ ქვეყნად უადგილო, უშნოშვილო, ცხოვრების ბრძოლაში დამარცხებული, რადგანაც იმათთვის ყოველივე თანამედროვე წყობილების ომშსპობი მოძღვრება ერთად-ერთი სხივია, იმედისა და რწმენის გულში ჩამსახველი, რომელიც სიკვდილის პირად მყოფსაც-კი გააცხოველებს, სულს ჩაუდგამს. სოციალური მოძღვრების დაპირებანი თავისთავად უშნოშვილია, აუსრულებელი, რადგანაც წინაადმდეგია ბუნების კანონებისა, რომელთა დარღვევა მოუხერხებელია; ამ მოძღვრების უძლურებამით უფრო ნათელი და ადვილი გასაგები იქნება, რაც უფრო გამრავლდება მისთა მომხრეთა რიცხვი და გავრცელდება იგი ხალხში; მაშინ ამ მოძღვრების მოსისხლე მტრად, მოწინააღმდეგე-კი გადაიქცევა თვით ის ხალხი, რომელიც მან მოჰხიბლა აუსრულებელის იმედებით და იმედ-დაკარგული კაცობრიობა ხელ-ახლად შეუდგება ჩვეულებრივს, არა-სასიამოვნო შრომა-მეცადინეობას, და ამასთან ხელ-მეორედ შეთხზავს ისეთ ტკბილ ოცნებებს, ურომლისოდაც გაუძლებელია ცხოვრების ტვირთი ძნელად მოსათმენი და ასატანია.

ნიკო თავდგირიძე

განზრახავ აქვს 23 სექტემბერს კავკავში ჩამოვიდეს და იმავე დღეს საქართველოს საბუდერო გზით ტფილისში გამოემგზავროს, საიდგანაც საღამოთი ბაქოში გაემგზავრება და შემდეგ-კი ბალაჯარ-პეტროვსკის გზაზედ წავა.

⁂ პოლიცმეისტრის შეამდგომლობის გამო, ქალაქის მოურავმა განკარგულება მოახდინა, რომ დაუყოვნებლივ აიღონ იარმუკაში და მეიდანზედ დროებით აგებული ყველა სავაჭრო ფარდულები.

⁂ ვ. ლ. ფორკატის, როგორც ისმის, განზრახავ აქვს იჯარით აიღოს ძმ. ნიკიტინის ცარკი, რომელსაც სახალხო წარმოდგენების გასამართავად მოაწყობს.

⁂ ქუთაისის სახაზინო საცდელ ყანაში, გასულ ზაფხულის გვალვის მიუხედავად, რომელმაც ძალიან ცუდად იმოქმედა ქუთაისის გუბერნიის ყანებზედ, კარგად მოვიდა სიმინდი, ბამბა და სხვა და სხვა გვარი საკვები ბალახი—აგრეთვე კარგი მოსავალი მიუღიათ სენაკის მაზრის ს. ქორეისუბანისა და ლეჩხუმის მაზრის სოფ. დეჩის საცდელ ყანებში.

⁂ 11 და 12 ოქტომბრისათვის დანიშნულია მისაღები ეგზამენები ტფილისის საბაღოსნო სკოლაში.

⁂ ქალაქის გამგეობამ შეიმუშავა სასანიტარო კომისიისათვის ცხენის რკინის გზაზედ ზედამხედველობისა და აგრეთვე ქალაქის საყასბოს და საქონლის ბაკის შენახვის წეს-რიგის პროექტები.

⁂ ამ ჟამად კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველს უკვე გაუნაწილებია ტფილისის სასწავლებლების უფროსობეს მოსწავლეთა შორის ის 500 მან., რომელიც საერო განათლების სამინისტრომ გადასდო ამ საქმროებისათვის.

⁂ მიწად-მოქმედების სამინისტროს განზრახავ, რომ კავკასიაში საშინად-მრეწველო კომიტეტი დაარსდეს, მალე განხორციელდება.

⁂ ქალაქის სასწავლებელთა კომისიის თავმჯდომარეობა აღუძრავს იმის შესახებ, რომ ქალაქის სკოლებისათვის, რომელთაც ქალაქი ინახავს თვისის ხარჯით, დაარსდეს სასწავლებელთა მეურნალის თანამდებობა.

⁂ კავკასიაში გამოგზავნილია მიწის მუშაობის მსველელობისა და მდგომარეობის გასაცნობად მიწად-მოქმედების სამინისტროს საგანგებო მინდობილებათა მოხელე ვიტმერი, რომელიც ამ დღეებში დ. ყვირილაში მოვა.

⁂ საქართველოს სამხედრო გზის სადგ. ბალტიდგან „კავკ.“-ს დეპეშით აუწყებენ: 16 სექტემბერს, ღამის $11^1/_2$ საათზედ, ყაზბეგიდგან ლარსისაკენ 10 ვერსის მანძილზედ, ვიღაც ბოროტ-გამზრახველნი, როგორც ჭფიქრობენ ქისტები, თავს დაესხნენ იარაღით ხელში ტფილისიდგან კავკავისაკენ მიმავალ ფოსტას. ბოროტ-გამზრახველებმა ფოსტას და მის მხლებელ კაცებს თოფები დაუშინეს ჯერი ცხენი მოჰკლეს. ფოსტა შეჩერდა და ამ დროს ყაჩაღებმა მოიტაცეს „ტრაქტის“ ჩანთა, რომელშიაც საზოგადოდ ძალიან ცოტა ფული ინახება ხოლმე, მაგრამ ეს ჩანთაც წაართვა ყაჩაღებს ფოსტის მხლებელმა დარაჯმა ვანო კირიკაშვილმა. დუშეთის მაზრის უფროსი ბ-ნი ალეგსანდროვი და პოლიციის ბოქაული ბ-ნი ფურცელაძე მაშინვე დადევნენ ბოროტ-გამზრახველთ; ისინი გაემართნენ ჯერახის ხეობისაკენ, სადაც ბუდეა ყაჩაღებისა. იქვე მაზრის უფროსმა ქვეითად გაგზავნა მეთებიდგან ყაზბეგელები. ერთი ყაჩაღთაგანი ან მოკლული უნდა იყოს, ან დაჭრილი.

⁂ მაწანწალა ძაღლების გამწყვეტნნი, რომელნიც ქუჩა-ქუჩა დადიან ეტლით და ძაღლებს იჭერენ, ერთს სამაგლობას სჩადიან, რომელსაც ღრმა ყურადღება მიექცეს. ეტლი გამოაქვთ დილის 8 საათზედ, როდესაც ხალხი ნახევრად ფეხზედ წამოშლილია, შედიან ეზოებში, პატრონიან ძაღლებს იჭერენ და გაჰყავთ. თუ პატრონმა გაუგო, გარდასახადს ახდევინებენ სამ შაურიდგან ათ შაურამდე და ისე უშვებენ ძაღლს. ერთის ამითანავ უკანონოდ ფულის გარდახდევინების შევიტყვარით გუშინ, 18 სექტემბერს, ოქრომჭედლების ქუჩაზედ. ერთის მოხელის სახლის ძაღლი დილის 7 საათზედ ეზოდგან გამოეყვანათ, ჩაეგდოთ ეტლში, შიშველი მოხელე გამოვარდნილიყო და ჰკიცხავდა იმათს უკანონო საქციელს, მაგრამ მანან სამი შაური არ გარდახდევინეს ბრიყვად მოსაუბრე ძაღლის მეპრეტლებმა, ძაღლი არ დაანებეს. ვიკითხოთ ერთი, ვის სასარგებლოდ მიდის ეს უცნაური გარდასახადი და ან რა უფლებით უფარდებიან ხალხს ეზოებში და იჭერენ სახლის ძაღლებს? ან იმედით, რომ პატრონს დანაღდება და გამოსასყიდელს ფულს მოგვცემსო. ან რა საკადრისია, რომ 7—8 საათზედ, როდესაც პაწია მოსწავლენი სასწავლებლებში მიდიან, ამ სურათის ცქერით დასტკბნენ, ძაღლებს როგორ იჭერენ და სწყვეტავენ. ნუ თუ ამ გარემოებას ქალაქის გამგეობა არ მიაქცევს ყურადღებას და არ გამოიძიებს, თუ ეს უკანონო გარდასახადი რად ერთმევთ მის მიერ მაწანწალა ძაღლების საჭირად გაგზავნილ კაცთაგან? ქალაქის მკვლელი და ვინის ჯიბის გასასუქებლად იხარჯება ხალხი. ყოველ აქ ნათქვამს დავამტკიცებთ კიდეც, თუ საჭირო შეიქმნა.

⁂ ამიერ კავკასიის რკინის გზის სადგ. ჯუმათიდგან იუწყებიან, რომ იქ განთიადისას, 17 სექტემბერს, ვიღაც უცნობ კაცს რეგოლვერი ფსროლია ტელეგრაფისტის თოფურიასათვის, რომელსაც ტყვია მეცელში მოხვედრია. დამშავებული იმავე დ�lიათ გარდაცვლილა.

⁂ ხიდისთავის და სურამის ნაწილის გლეხებმა, რომელნიც სეტყვამ დაუზარალა, სთხოვეს ადგილობრივ სამზრო აღმინისტრაციას, შემწეობა აღმოგვიჩინეთ და სესხი მოგვეცით თავის სარჩენადო.

⁂ როგორც სატახტო ქალაქის გაზეთებს შეუტყვიათ, ოქროს ოცდა ხუთ მანეთიანი მომავალ წლის დამდეგს გამოვა.

⁂ სექტემბრის დამდეგიდგან კავკავს მოაწყდა მრავალი რუსი მეშა-ხალხი, რომლის ერთი ნაწილი იქვე რჩება, ხოლო უმეტესი ნაწილი ტფილისში და ბაქოში მიდის. ყველი ეს მუშები უჩივიან თავიანთს მძიმე მდგომარეობას სამშობლოში; პურის მოუსავლობა, ადგილ-მამულის სიტაბეზე, სამუშაოს უშოვნელობა და მრავალი სხვა ასეთი მიზეზი აიძულებს მათ წამოვიდნენ კავკასიაში, სადაც, მათის აზრით, ყოველთვის იშოვება თითო-ოროლა კაპეიკი („პრ. კრ.“).

⁂ სამტრედიის გარდა, სატუსაღო სახლებს, ქუთაისის საგუბერნო გამგეობის განკარგულების თანახმად, ააგებენ აგრეთვე ბათუმსა, სოხუმსა და ქუთაისში. („ჩერნ. ვ.“).

⁂ „ჩერნ. ვ.“ აუწყებენ, რომ ოზურგეთის მაზრის სოფ. აკაში სტუდენტობის ასი ოთხმოცი წლის ბღალი სიმონ ხუსენაიშვილი. სიმონს სიუტხოდ სიმსნე-სამარკვე თურქე შეჭრენია და ჭმეშობს სხვა ბღალსებზედ არა-ნაკლებ.

ლაბალ სოფელი

(მოწერილი ამბავი)

სოფ. ᲙᲘᲬᲐᲑᲐᲫᲐ, (ჯავახეთი). წლეულს ჩიხაბაკრაში, ისე როგორც ჯავახეთის ბევრს სხვა სოფელში, მოსავალი ბურისა თუ ქრისა ძალიერ ცოტა იყო. ჭირნახულის შემოსავლის დროს სეტყვამ გაუფუჭა ყველაფერი. ამიტომ სხვა დროს თუ ფუთი ბურა ფასობდა 60—70 კაპ. და ქერი—30—40 კაპ., ახლა ჭფასობს—ბური 1 მან.—1 მან. 20 კაპ. და ქერი 60 კ.

ჩიხაბაკრელები ყმთა ეითარებას ძალიერ დაუბაგრავს. ამ 200 წლის წინად როგორი შუბდადებაც ჭქონდათ ცხოვრებაზედ, თითქმის ასალტ ოეეკე აქვდ. ახლაც მათნი ცხადად ამოოვანა ძონეზრიგი მოკრძალება, როგორც წინად. ამითთვის რომელიმე მოსაფალ სიტყვა, ანუ პატრონების „სუბაშების“ მოთხოვნილება წმიდა და შეუსრულებელი არ დარჩება. წინასწარმეტყველობის ეარ ჭეახვთ მათში. ბეერკერ სოფლის მამასახლისის ნაგელებსაც-კი მოუგრეგთათ აქ ხარკი თავისს სასარგებლოდ. ჩიხაბაკრელები ქედს მოუხრიან ეეკელა ბრძანებებს და მაღლე ასრულებენ. ეი ერთი მაგალითი, რომელიც ბეინეგრეს ამ ძონეზრიგ ცხოვრებას და უბედურებას:

ჩიხაბაკრელებს მომეტებული მიწები ბეპატონეებისა აქვთ და მცირედი—სასეფოშეფო. ამ სასეფოშეფო მიწებში, სხვათა შორის, არის 100 დესეტინამდე „ნიგეფორის წყარი“. ეეკელა მიწები, სასეფოშეფო თუ საბატონო, მათ მაზომილი ექვსი „ნიდელად“ და სარგებლობენ მამა-პაპათაგან. უფლებისრთების გამო, თუ მიშთი, ბეპატონეები რამდენიმე წლის განმავლობაში იღებდნენ ლაღს ამ სასეფოშეფო „ნიგეფორის წყარიდგანაც“.

წლეულს ვიდაცას გაუსინჯავს ჩიხაბაკრელებს „ეტატეკ გრამატა“ და უნახავს, რომ „ნიგეფორის წყარი“ სასეფოშეფო ეოფილა. ამიტომ მას ურჩეია ჩიხაბაკრელებისათვის, რომ ამ ადგილიდგან ნუ მისცემთ ლაღს ბეპატონეებსო. ძალე ჩიხაბაკრელებს უჩაეფიათ ახალგასული და ახალგაზრდა ბეპატონეების მაზრებანი, სასეფოშეფო მამულების აკენტთან, რომელსაც ეეოქვამს ალეკსანდრეს ეარ მიეცეთ ლაღ ბატონებისათვის. ეს ს

31 აგვისტოს იმ დროს, როცა ის ორ სხვა ტუსაღთან ერთად პოლიციის ეზოში იმყოფებოდა, ნაწილის ზედამხედველის ზუბრიცკისა და პოლიციელის ევგენი პალის მორიგეობის დროს. ზუბრიცკის ჩვენებით, ეს ტუსაღი ორ სხვა ტუსაღთან ერთად გამოუშვეს სატუსაღო ოთახიდგან სულ რამდენიმე წუთით ოთახის ჰაერის დასასუფთავებლად და მათი თვალყურის დევნება მიენდო პოლიციელს პალის, რომელსაც, როგორც თვითონ აღიარა, ტუსაღები უყურადღებოდ დაეტოვებინა. ამასთან პალიმ დასძინა, მე ერთი წუთით გავშორდი ტუსაღებს, რადგან ეზოში იმ დროს იყო ნაწილის ზედამხედველი ზუბრიცკო, მაგრამ ეს ზუბრიცკის უარ ჰყო.

სასამართლომ ბრალდებუული ზუბრიცკი და პალი დამნაშავეებადა სცნო იმაში, რომ მათის დაუდევრობის გამო ტუსაღი გიენკა, და მიუსაჯა ორივეს პოლიციაში დატუსაღება 7 დღით.

დამაგვიანდა

ქვეყანაზედ რომ დედაკაცი არ იყოს, ხალხს ამ ცხოვრებაში მარდამარ ღმერთებთან ქნენებოდთ დამოკიდებულება.

კატონი

* * *

ბედნიერება, როდესაც წინ გგიდგას, ისეთი დიდი გეგონია, რომ ცასა სწვდება. ჩვენს კარებში გასასვლელადგი ამდენად დამტარაკდება ხოლმე, რომ ხშირად ამის წასვლას კერ კიჩნეკთ.

კარმენ სილვა.

* * *

არა ხარი და სახნისი სოფლიკენ იფქლსა, არამედ გამრჯე სული.

ლასურიძე

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚ.ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡᲒᲐᲜ

(ამოკრებილი ამბები)

ტელეფონს ეხლა ბევრ გვარად იყენებენ, განსაკუთრებით ამერიკაში. ამას წინად ამერიკაში ერთი ქურდი შეუპყრიათ და სასამართლოში მიუცია თ. მოსამართლე საქმის განხილვას შესდგომია, მაგრამ ამ დროს ქურდს გამოუცხადებია: მართალია იმ ნაწილში შემიპყრეს, რომელიც თქვენ გვმორჩილებთ, მაგრამ კანონით ჩემი საქმე იმ ადგილის მოსამართლემ უნდა განიხილოს, სადაც ქურდობა მოხდა, ეს ადგილი კი სხვა მოსამართლეს ემორჩილება და არა თქვენ, ამიტომ გთხოვთ, საქმე შეაჩეროთ და ამ მეორე მოსამართლეს გადასცეთ ყოველივე ქაღალდებო. ქურდს ამით დროს მოგება სდომებია, მაგრამ მოსამართლეს ბევრი არ უფიქრია, იმავე წუთს ტელეფონით დაუძახნია იმ მოსამართლისათვის, სადაც საქმე უნდა გარჩეულიყო და ყველაფერი გადაუცია. ამ მეორე მოსამართლეს საქმე ალარ გადაუფიქია, შემდეგ დამნაშავედ უცვნია იგი და 925 ფრანკის ჯარიმის გარდახდა დაუკისრნია. ამ რიგად ქურდს ტელეფონის წყალობით თავისი სურვილი ვერ აღესრულებია და საქმე ვერ გადაუდგენია.

* * *

ამას წინად უნგრელთა 74 წლის მოხუცებულმა მწერალმა, სახელოვანმა რომანისტმა მორიც იოკაიმ ცოლად შეირთო ოცის წლის არტისტი ქალი ბელლა ნამი. ამ ამბავმა დიდი მითქმა-მოთქმა და ლაპარაკი გამოიწვია უნგრეთის სატატო ქალაქ გუდა-ბეშტსა და ვენაში. ან კი ვინ მოიფიქრებდა, რომ 74 წლის მოხუცი იოკაი ცოლს შეირთავდა, ისიც ოცის წლის ახალგაზდა ქალს. კარგა ხანია გაგრცელდა ხმა, რომ იოკაიმ ცოლს ირთავსო, მაგრამ იოკაიმ გაზეთებში გამოაცხადა ამას წინად, რომ ეს ხმა ტყუილია. ეხლა-კი მართალი გამოდგა. ბელლა ნამი მეტად ლამაზი ქალია, ებრაელია და მამა მაშინისტი ჰყავს. იოკაის გაუცვნია ახალ-გაზდა ქალი ამ სამის წლის წინად, როდესაც ნამი ბუდა-პეშტს მიეწვევიოთ. იოკაი არც ერთს წარმოდგენას არ აკლდებოდა თურმე. ჯვარის წერას მარტო მაზლობელი ნათესავები დასწრებიან. როდესაც ნოტარიუსი იმის ქაღალდებსა სინჯავდა, იოკაის ხუმრობით უთქვამს თურმე: „დარწმენებული იყავით, ბ-ნო ნატარიუსო, რომ სამხედრო ბეგარა დიდი ხანია გადავიხადე და ეხლა ხელ-ახლა აღარ მიმიწვევენო!“ ჯვრის წერის შემდეგ „ახალგაზრდანი“ სიცილიაში წასულან, სადაც ოზრადა აქვთ რამდენიმე თვე გაატარონ. უნგრელთა ლიტერატურულ წრეებში ბევრი ჭიკჭიკს თურმე იოკაის საქციელს,—ამ სიბერის ჟამს რაღა ცოლი უნდოდაო. გაზეთების უმოვლესობამაც არ მოიწონა მოხუცებულ რომანისტის საქციელი.

ᲒᲐᲛᲝᲬᲚᲐᲓᲔᲑᲘ ᲪᲜᲝᲑᲐ

—

თუ საცხისაგან ხელებზედ კანი დაუსქდა ვისმე, უკეთესი საშუალება ის არის, რომ დამნინის წკენი წაისვას, ხოლო დღეთ, ხელების დასაბანამდე, თეთრის კაზედანით დაიზადოს დასუთქადი ადგილები.

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲬᲘᲒᲜᲔᲑᲘ

—

რედაქციამ მიიღო „Русское Слово“-ს პირველის ნაწილის მეშვიდე გამოცემა, რომელშიაც შემდეგი ცვლილებანია მოხდენილი: პირველს —ლექსიფრს განყოფილებაში ჩამატებულია ახალი პატარ-პატარა მოთხრობანი, აღწერანი, სალაპარაკონი და სამი პაწია ლექსი ზეპირად დასაწვალად მასწავლებლის პირიდან. ანბანი ცოტა შემოკლებულია,—სამგალეროდ ბოლოში ჩართული აქვს პატარ-პატარა აღწერა ოთხის საღმრთო საგნისა, რომელნიც ანბანშია დასურათებულნი, რათა წინად შეთვისებული სმენით ახლა მოსწავლეებმა გაიმეორონ თვალისა და კითხვის შუამავლობით. შემდეგ არის დაბეჭდილი სურათი ჩვენის ახლანდელის ხელმწიფისა საკრო განმარტებით. მესამე განყოფილებაში გამოტოვებულია ოთხი აღწერა: წყლისა, რძისა, ჩოხისა და ზაღებისა. სამაგალოდ ჩართულია პატარ-პატარა მოთხრობები იმ საგნების შესახებ, რომელნიც აღწერილია ამ განყოფილებაში. ეს განყოფილება თავდება ეკკლესიის თვალსაჩინო აღწერით, რომელიც პირველად არის ჩამატებული. მეოთხე განყოფილება ცოტათ შემოკლებულია. მეხუთე—ლექსთა განყოფილება ახლა იპყრობს ცხრა ლექსსა; ხუთი მათგანი საზოგადო შინაარსისაა და ოთხი სასულიერო ზნეობრივისა. საზოგადოდ ეს სასულიერო ელემენტი გაძლიერებულია ყველა განყოფილებაში, დასაკმაყოფილებლად სამრევლო სკოლების მოთხოვნილებისა. მეთოდი და შენობა წიგნისა-კი ხელ-უხლეტლად არის დატოვებული და რუსულის ენის სწავლება ამ წიგნში სწარმოებს როგორც საკნებისა და სურათების აღწერის შუამავლობით, ისე რუსულიდან ქართულად თარგმნით. მხოლოდ ქართულიდან რუსულად თარგმნა, როგორც უფრო ძნელი ხერხი, გამოტოვებულია პირველი ნაწილიდან და მეორე ნაწილისთვის არის გადადებული. წინად ეს წიგნი იბეჭდებოდა 6—12,000, ახლა დაბეჭდილა 15,000.

ᲚᲘᲐ ᲬᲘᲠᲘᲚᲘ

ბ-ნს ანტონ ფურცელაძეს.

ბ-ნო ანტონ! თქვენ მე დიდი პატივი მეცით, რომ ყოველად უმიზეზოდ და უსაბუთოდ გამომლანძღეთ „ივერიაში“ (№ 192). ეს თქვენი ჩვეულებრივი ხელობაა. აბა, მოიგონეთ, როგორი კაცები გყავთ თქვენ გამოლანძღეული. სხვებს რომ თავი დავანებებოთ, თ. ილია ჭავჭავაძე (ივ. კერესელიძის ჟურნალ „ცისკარში“), აკაკი და ნ. ი. ნიკოლაძე გამოლანძღული-კი არა, მოსაკლავდაც არ დაგინდვიათ. თქვენა გგონიათ, ამას ჩვენ დავივიწყებთ? დასახლებულ ჩვენ სასიკეთოდ მწერლებთად ერთად მეც კარი წამიღია და თქვენი ლანძღვის უსტარი ჩემს კისერზედ იყოს.

მაგრამ გაგეკვიანერდები აქვე და ერთს შენიშვნასს მოგახსენებთ. ლიბერალო